

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/42/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

433/2015. (XI. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ képviseletében jogi képviselője által 2015. január 8-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2015. november 26-án megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője a panaszossal szemben 2015. január 15. napján lefolytatott házkutatással és gyanúsított kihallgatásával összefüggő rendőri intézkedés miatt 2015. január 28-án postai úton terjesztett elő panaszt, amit 2015. február 5-én, illetve 20-án postai úton kiegészített.

I.

1) A panaszolt rendőri intézkedés előzményeként a beadvány, annak kiegészítése és mellékletei alapján az alábbiak állapíthatók meg.

a) 2012. december 28-án a H. Kft. képviseletében egy ügyvéd feljelentést tett ismeretlen tettes ellen a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) egyik kerületi rendőrkapitányságán (a továbbiakban: Kerületi Rendőrkapitányság) hűtlen kezelés,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

sikkasztás, csalás és számviteli fegyelem megsértése bűncselekményei miatt. A M. Kft. (ügyvezetője a panaszos) tagja, többségi tulajdonosa a H. Kft., illetve a C. Zrt. (vezérigazgatója a panaszos). A feljelentés keltének napján a M. Kft. székhelyén a gazdasági társaság taggyűlést tartott, amelynek az lett volna a célja, hogy az ügyvezető panaszost leváltsák, mivel olyan pénzmozgások történtek az utóbbi időben, amelyeket a taggyűlés nem hagyott jóvá, illetve az arra vonatkozó analitikát kérésre sem adta át a panaszos a H. Kft. többségi tulajdonos képviselőjének. Továbbá a M. Kft. képviselőjében eljáró panaszos a C. Kft.-vel kötött olyan adásvételi szerződést, amelyben a gazdasági társaság jelentős bevételi forrását képviselő kiadványok alapítói és kiadói jogát, védjegyeket és hozzátartozó domaineket, egyéb eszközöket jóval értékén alul eladta, és arról a H. Kft.-nek nem volt tudomása. A feltűnő értékaránytalansággal kötött szerződést követően pedig az adásvételi összeg csak látszólag került kifizetésre az eladó részére, mivel annak jelentős részét rövid időn belül elvonták a M. Kft. számlájáról.

2013. január 10. napján a feljelentő jogi képviselője további adatokkal egészítette ki a feljelentést, amelyben tovább részletezte a – feljelentő álláspontja szerint – szabálytalan pénzügyi tranzakciókat, illetve a C. Kft.-vel kötött megállapodást.

A Kerületi Rendőrkapitányság a 2013. január 3-án nyomozást indított a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 319. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények elkövetésének gyanúja miatt, az eljárást azonban áttette a – hatáskörrel és illetékességgel rendelkező – BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály I. Gazdaságvédelmi Osztályához.

2) A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt a panaszos ellen folyamatban levő büntetőeljárásban 2015. január 15-én történt házkutatás, lefoglalás, és gyanúsított kihallgatás, illetve azok fogantatásának módja miatt tett panaszt a panaszos jogi képviselője útján.

2015. január 15-én a panaszos tartózkodási helyén három rendőr jelent meg, akiknél bilincs és lőfegyver volt. A rendőrök közül csak az egyikük igazolta magát.

a) A rendőrök közölték, hogy a 2015. január 13-ai keltezésű, házkutatás, lefoglalás elrendeléséről szóló határozat alapján házkutatást tartanak. A panaszos kifogásolta, hogy az említett határozat indokolási részének mondatai és szófordulatai a feljelentő H. Kft. ügyvezetője nevében eljáró ügyvéd által tett feljelentésben, illetve annak kiegészítésében megfogalmazottakkal azonos volt. (A panaszos ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy a feljelentést nem a rendőrök tárták a panaszos elé, hanem az általa indított bírósági eljárásban csatolta bizonyítékként a feljelentő.) A rendőrök céltalanul álltak a lakásban, ezért a panaszos megkérdezte, milyen iratokat keresnek, hogy segítse munkájukat. A rendőrök azt válaszolták, hogy nem keresnek konkrétan iratokat, ez a gyanúsítás menete, egy formaiság, amit végre kell hajtaniuk.

A panaszos jogi képviselője kifogásolta a házkutatással összefüggésben, hogy a rendőrök a szomszédok felébresztésével jutottak el a panaszos lakásának bejárati ajtajáig, pedig amennyiben becsengetnek a kapucsengőn, a panaszos is beengedte volna a rendőröket. Így

viszont azt az érzetet keltették a szomszédokban a rendőrök, hogy a panaszos körözött bűnöző, akit csak erővel lehet előállítani.

A rendőrök a lakásba való belépéstől kezdve megtiltották a panaszosnak a mobiltelefon használatát, ezért sem az aznapra előre egyeztetett orvosi kezelést nem tudta lemondani, sem pedig a hozzátartozóit nem tudta értesíteni.

A házkutatás során készült jegyzőkönyv tekintetében a jogi képviselő panaszolta, hogy az nem a kényszerintézkedés valós időpontját tartalmazta, illetve, az az állítás, miszerint „ezt követően a felszólított személy a felszólításnak nem tesz eleget, ezért az eljárási cselekmény folytatására kerül sor”, úgyszintén valótlan. A dokumentum továbbá nem tartalmazza azt, hogy hány példányban készült. A panaszos az eljárási cselekmény során kifogásolta azt is, hogy az intézkedő rendőrök azt várták el tőle, hogy elsőként ő írja alá a jegyzőkönyvet, a rendőrök csak aláírását követően voltak hajlandóak azt aláírni, sőt az egyik rendőr nem is írta azt alá végül.

A házkutatást vezető rendőr közölte a panaszossal, hogy csak az általa feltett kérdésekre van joga válaszolni, önállóan indítványt nem tehet. Ezt követően a panaszos célszerűbbnek találta a jegyzőkönyvet a fentebb említett hibákkal aláírni, mint – kiszolgáltatott helyzetben – a rendőrségi erőfölénnyel szemben vitatkozni.

b) A rendőrök a házkutatás lezárását követően előállították a panaszost és meggyanúsították.

Az előállításával kapcsolatban a panaszos jogi képviselője sérelmezte egyrészt azt, hogy az annak időtartamáról szóló igazolásban foglaltak – annak ellenére, hogy a panaszos azt aláírta – nem fedik a valóságot. Egyrészt azt tartalmazza a dokumentum, hogy a panaszos a hozzátartozója / képviselője kiértesítését nem kérte. Ez valótlan, mivel a panaszos már a házkutatás kezdetétől akarta használni mobiltelefonját (az orvosi kezelést le akarta mondani, illetve azon hozzátartozóit, barátait sem tudta értesíteni, akiknek a panaszos több óras telefonos elérhetőségének hiánya feltűnhetett volna). Másrészt az igazolás azt tartalmazza, hogy a panaszos az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él. A panaszos az igazolást az előállítása nyolcadik órájában írta alá, amikor már erősen lankadt a figyelme, ezért nem vette észre ezt a mondatot. (A panaszos a nyomtatvány elnevezéséből nem is következtetett arra, hogy az az előállítás időtartamán kívül más tényekre is vonatkozik.) Úgyszintén nem felel meg a valóságnak, hogy a panaszos nem kért élelmezést: a kihallgatás során ugyanis kért egy pohár vizet, amit meg is kapott.

A panaszos jogi képviselője továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolás általános felépítése kapcsán megjegyezte, hogy a nyomtatvány alján feltüntetett két elérhetőség (az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosra és a Testület) ebben a formájában azt az érzetet kelti, hogy a rendőrök ezen testületek nevében járnak el. Továbbá a nyomtatvány jelenlegi szerkezete alapján az említett elérhetőségek összerosódnak, illetve a panasz benyújtásának határidejét sem tartalmazzák. Utóbbival összefüggésben a jogi képviselő az is megjegyezte, hogy a rendőrségi épület ügyfélvárójában kifüggesztett plakát szerint a panasz benyújtásának határideje nyolc nap, holott azt a hatályos szabályozás szerint húsz napban jelöli meg, ami félrevezető és sérti az állampolgári jogokat.

c) A panaszost az előállítás időtartama alatt gyanúsítottként hallgatták ki, amely 2015. január 15-én 8 óra 17 perctől 13 óra 10 percig tartott. A gyanúsított kihallgatással összefüggésben a panaszos jogi képviselője az alábbiakat sérelmezte.

A gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyvben a panaszos számára szóban ismertett tényállás szinte teljes egészében megegyezik az írásbeli feljelentésben, illetve az azt kiegészítő iratban foglaltakkal (azzal megegyező szófordulatokat és mondatokat tartalmaz), ami azt az érzetet keltette a panaszosban, hogy a rendőrség fenntartás nélkül elfogadta a feljelentő tény- és iratellenes feltételezéseit anélkül, hogy egy megelőző tanúkihallgatás keretében a panaszos álláspontját is meghallgatta, és az ellentétes álláspontokat értékelte volna.

A gyanúsított jogokra vonatkozó felsorolásban – az arra irányuló kérés ellenére – a kihallgatást folytató rendőr nem tárta a panaszos elé a jogszabályokat teljes terjedelemben. Ezáltal a jogban járatlan panaszos nem tudott meggyőződni az eljáró tiszt által elmondottak valóságtartalmáról, így például a mobiltelefon használatának esetleges tilalmáról.

A jogi képviselő kifogásolta azt, hogy a panaszos kihallgatására miért a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztályának Számítógépes Bűnözés Elleni Alosztályát rendelték ki, amikor a gyanúsításban ismertetett ügy nem ahhoz a területhez tartozik.

A gyanúsított jegyzőkönyvben is rögzítették, hogy a panaszos védőügyvédet (a jogi képviselőt) jelölt meg, ennek ellenére a panaszos nem hívhatta fel őt, hogy jelen legyen a gyanúsított kihallgatáson, holott erre a jogára kifejezetten felhívták a panaszos figyelmét. A kihallgatást vezető tiszt ugyanakkor felhívta a panaszos figyelmét: amennyiben nem tesz akkor azonnal vallomást (a fentiek szerint tehát ügyvéd nélkül), azt a hatóság a büntetőeljárásban a panaszos terhére fogja értékelni.

A jogi képviselő sérelmezte azt is, hogy a kihallgatást foganatosító rendőr felkészületlen volt: előzetesen nem készült kérdésekkel (holott a feljelentés már több mint két éve történt), és a panaszostól várt egybefüggő vallomástételt. Az intézkedő rendőrök továbbá láthatóan nem rendelkeztek azokkal a szakmai ismeretekkel, ami alapján tárgyilagosan meg tudták volna ítélni a szakértői véleményben írtak megalapozottságát, holott a meggyanúsítást kizárólag arra alapozták. A hat órán keresztül tartó, struktúra nélküli kihallgatás során a panaszos számára egyértelművé vált, hogy a kihallgatást végző rendőrök alapvető gazdasági alapfogalmakkal (vállalatértékesítés, diszkontált cash-flow) nincsenek tisztában; illetve a panaszostól értesültek arról, hogy az előző két évben milyen hatósági eljárások történtek, milyen bírósági határozatok születtek az ügy érdemével összefüggésben – amelyek a feljelentő állításait mind cáfolják. (A panaszos ezen állításait alátámasztó 474 oldal terjedelmű iratcsomagot egyébként 3 napon belül a rendőrség rendelkezésére bocsátotta.)

A jogi képviselő kifogásolta továbbá azt is, hogy a gyanúsított kihallgatás során sürgették a panaszost: az igazságügyi szakértői véleményeknek a panaszos részére másolatban történő kiadásának feltételül szabták azt, hogy azokról azonnal véleményt alkosson. A panaszos részére két szakértői véleményt adtak át, az utóbbiról azonban kiderült, hogy a korábbi szakvélemény átdolgozott változata. Emiatt a panaszos észrevételeit a gyanúsított

jegyzőkönyvből kihúzták, mivel az utóbb készült szakvéleményben a panaszos által észrevételezett hiányosságokat pótolták.

A jogi képviselő a szakértői véleményekkel kapcsolatban sérelmezi azt is, hogy amíg a rendőrségnek két év állt rendelkezésére azok elkészíttetésére, áttanulmányozására és értékelésére, addig a panaszosnak hat munkanapot biztosítottak, hogy részletes, írásbeli észrevételeit elkészítse (aminek a panaszos határidőn belül egyébként eleget tett).

A jogi képviselő továbbá azon az állásponton van, hogy azzal, miszerint a panaszost a feljelentést követően több mint két év elteltével nem tanúként hallgatta ki a rendőrség, hanem egyből a meggyanúsítást választotta, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 15. §-a szerinti arányosság követelményét sértette meg. A rendőrség ezen döntése továbbá ellentétes a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 176. §-ában foglalt azon törvényi előírással, miszerint a nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni.

3) A jogi képviselő továbbított a Testület részére több dokumentumot is. A házkutatás, lefoglalás elrendeléséről szóló határozat, a házkutatási jegyzőkönyv és a gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv tartalmát a Testület az Állásfoglalás II. részénél ismerteti. A rendőrség által készített szakértői vélemények és a panaszos arra tett írásbeli észrevételeinek ismertetésétől a Testület azonban eltekint, tekintettel arra, hogy a panaszügy megítélése szempontjából azoknak nincs jelentősége.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben a tartózkodási helyén a házkutatás és lefoglalás, valamint az előállítás alkalmával három rendőr – egy r. főhadnagy és két kormánytisztviselő – intézkedett, akik a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztály I. Számítógépes Bűnözés Elleni Alosztály állományában teljesítenek szolgálatot.

2) A BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály r. alezredes vezetőjének tájékoztatólevele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztálya a tájékoztató levél megírásának időpontjában nyomozást folytatott – a H. Kft. jogi képviselőjének feljelentése alapján – a régi Btk. 319. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

A rendelkezésre álló adatok alapján, a M. Kft. és a C. Kft. között adásvételi szerződés jött létre 2012. december 1-jén. A szerződés alapján, a M. Kft. képviseletében eljáró ügyvezető, a panaszos a gazdasági társaság jelentős bevételi forrását képviselő kiadványok alapítói és

kiadói jogait érteken alul értékesítette, amiről a többségi tulajdonos H. Kft.-nek nem volt tudomása. A büntetőeljárás során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megállapították, hogy a kiadványok alapítói és kiadói jogainak áron aluli értékesítésével a M. Kft. 151.513.251 Ft vagyoni hátrányt szenvedett.

Az eljárás során beszerzett bizonyítékok (tanúvallomás, szakértői vélemény) alapján a panaszos megalapozottan gyanúsítható a fentebb említett bűncselekmény elkövetésével, ezért szükségessé vált gyanúsított kihallgatása. „Tekintettel arra, megalapozottan feltételezni lehetett”, a panaszos lakcímén az említett bűncselekmény vonatkozásában tárgyi bizonyítási eszközök (okiratok, szerződések, számlák stb.) megtalálhatóak, ezért a Be. 149. §-ának (2) bekezdés c) pontja és a 151. §-ának (1) bekezdése, illetve (2) bekezdésének a) pontja alapján házkutatás és lefoglalás elrendelése, és végrehajtása volt indokolt.

b) A három rendőr 2015. január 15-én házkutatás, lefoglalás és előállítás céljából jelentek meg a panaszos lakásán, tekintettel arra, hogy bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható volt, és a tartózkodási helyén tárgyi bizonyítási eszközök feltalálására lehetett megalapozottan számítani. A több lakásos társasház vonatkozásában nem lehetett megállapítani, hogy melyik kapucsengő melyik lakáshoz tartozik, mivel azokon névkíírás nem szerepelt. Ezért a rendőrök kiválasztottak egy kapucsengőt, és az ott lakó középkorú nő engedte be őket az ingatlanba, úgy, hogy nevüket, hatósági mivoltukat közölték, továbbá azt, hogy eljárási cselekményt kívánnak foganatosítani. A rendőrök csak a panaszos lakóházon belüli lakásával kapcsolatban érdeklődtek, de az eljárásbeli pozíciójáról nem adtak tájékoztatást az őket beengedő lakónak. A rendőrök kiérkezésének csak az őket beengedő személy volt szemtanúja.

A rendőröket a lakásába való becsengetést követően a panaszos engedte be, akinek a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. §-ának (1) bekezdése alapján, a napszaknak megfelelően köszöntek, szolgálati igazolványuk felmutatásával igazolták magukat. Továbbá a Be. 62. §-ában foglaltak szerinti tájékoztatást megadták a panaszosnak, illetve közölték vele, hogy a lakásban házkutatást fognak tartani, utána pedig előállítását és gyanúsított kihallgatását foganatosítják, tekintettel arra, hogy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével.

A rendőrök a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján igazoltatták, ruházatát az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján átvizsgálták, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján pedig előállították. Tekintettel arra, hogy az ügyben további házkutatás megtartására volt szükség, a C. Zrt. székhelyén még ugyanazon a napon, amit megtartottak. Krimináltaktikai okokból indokolt volt a panaszost előállítani, és a gyanúsított kihallgatását azonnal foganatosítani.

A mobiltelefon használatának megtiltásával kapcsolatban a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy „a házkutatás és az előállítás időtartama alatt az intézkedés alá vont kényszerintézkedés hatálya alatt áll. Mobiltelefon-használatát a nyomozó hatóság tagja ellenőrizni nem tudja, így nem bizonyosodhat meg arról, hogy nevezett kivel – esetleges bűntársakkal – veszi fel a kapcsolatot. A nyomozási cselekmények eredményes végrehajtása érdekében, az eljárási cselekmények és a büntetőeljárás sikerességének megghiúsítását elkerülendő, tekintettel arra, hogy az súlyos hátránnyal [a panaszosra nézve] nem járt, a panaszos részére a fogorvosával történő mobiltelefonos kommunikációt az eljáró rendőrök nem engedélyezték, mivel annak helyszínen való beazonosítása nem volt lehetséges.

A panaszos az eljárási cselekmények során nagyrészt együttműködő magatartást tanúsított, bár többször hangot adott annak, hogy az eljárás – álláspontja szerint – méltánytalan vele szemben, de jelezte a rendőröknek, hogy az eljárás módja ellen nincs kifogása.

Az előállítás tekintetében a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy a rendőrök szóban tájékoztatták a panaszost arról, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedést az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján fogják foganatosítani, mivel megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével. Mivel a panaszos együttműködő magatartást tanúsított, kényszerítő eszköz alkalmazására nem volt szükség. Az előállítás 2015. január 15-én 6 óra 35 perctől 13 óra 10 percig tartott. Ezen időtartam alatt az alábbi eljárási cselekmények történtek: 6 óra 35 perctől 7 óra 41 percig házkutatást foganatosítottak, majd a panaszost beszállították a rendőrségi objektumba, ahol a beléptetést követően, a II. emelet egyik hivatali helyiségében 8 óra 17 perckor megkezdődött a gyanúsított kihallgatása, ami megszakítás nélkül 13 óra 10 percig tartott. A bűnügyi nyilvántartásba vételt követően a panaszost az épületből kiléptették.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolásban szereplő tényeket az eljáró nyomozó szóban a panaszos tudomására hozta, amelyben a panaszos nyilatkozatait (a kiértesítéssel, illetve az intézkedéssel szembeni panasszal, valamint az élelmezéssel kapcsolatban) rögzítették, azt követően nyomtatták ki a dokumentumot. A panaszos az általa megjelölt személy kiértesítését nem kérte, panaszja nem volt az intézkedés módja ellen, illetve élelmezést nem kért az előállítás idejére.

A panaszos gyanúsított kihallgatásával kapcsolatban a r. alezredes a tájékoztató levélben közölte, hogy az eljáró nyomozó a Be. szerinti figyelmeztetéseket ismertette vele, aki úgy nyilatkozott, hogy a továbbiakban védőt kíván meghatalmazni, akivel azonban a korai időpontra tekintettel nem akar konzultálni, annak azonnali kiértesítését nem kérte.

Továbbá valamennyi eljárási cselekmény során szóban közölték a panaszossal a panasztételi lehetőségeit, amit jegyzőkönyvileg is rögzítettek. A házkutatás tekintetében a Be. 195. §-a, míg a gyanúsított kihallgatás vonatkozásában a Be. 196. §-a szerinti jogorvoslati lehetőségeket ismertették a panaszos részére. Továbbá a gyanúsított kihallgatás során a panaszost tájékoztatták a Be. 117. §-ának (2) és (3) bekezdésében, a Be. 179. §-ának (3) bekezdésében, a Be. 43. §-ának (2) és (5) bekezdésében, valamint a Be. 70/B. §-ának (2) bekezdésében foglaltakról. A panaszos nyilatkozatait jegyzőkönyvben rögzítették, amiket aláírt. A panaszos a házkutatás ténye ellen panaszt nem terjesztett elő, annak módja elleni panaszról pedig nem nyilatkozott. A panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt (azzal, hogy a bűncselekményt nem követte el).

A BRFK Bűnügyi Szervek Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály vezetője – az eljáró rendőrök szóbeli beszámolója, írásbeli jelentései és az elkészült iratok alapján – megállapította, hogy az eljárási cselekmények foganatosítása indokolt és megalapozott volt, azok végrehajtása szakszerűen történt, a panaszosra indokolatlan hátránnyal nem jártak. Az eljáró nyomozók a panaszos jogait szem előtt tartva, az eljárás adta szoros keretek között, de humánus módon jártak el, az eljárási cselekmények az indokoltnál tovább nem húzódtak el, azok jogszerűek és szakszerűek voltak, és a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a panaszos emberi méltóságát nem sértő módon jártak el.

3) a) A házkutatás és lefoglalás elrendeléséről szóló határozat szerint a panaszossal szemben a kényszerintézkedéseket a Be. 149. §-ának (3) bekezdése, illetve 151. §-ának (2) bekezdése alapján rendelte el a BRFK Bűnügyi Szervek Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály I. Gazdaságvédelmi Osztály vezetője 2015. január 13-án.

A határozat indokolási része tartalmazza azt, hogy (az Állásfoglalás I. rész 1) pontjában, illetve a II. rész 2) pontjában ismertetett) tényállás alapján, mivel megalapozottan feltehető, hogy a panaszos lakcímén az eljárás tárgyát képező bűncselekmény elkövetésével kapcsolatba hozható, valamint az ügyben szereplő gazdaság társaságok között valós üzleti kapcsolatot alátámasztó okiratok, tárgyak (szerződések, számlák stb.) megtalálhatók, ezért a házkutatás és a lefoglalás foganatosítása szükséges és indokolt.

A határozatot – amely tartalmazza a Be. 195. §-ának (1) bekezdése szerinti panaszjogról kioktatást – a panaszos aláírta.

b) A házkutatásról és lefoglalásról készített jegyzőkönyv tanúsága szerint a kényszerintézkedéseket 2015. január 15-én 6 óra 35 perctől 7 óra 45 percig foganatosították. A nyomozó hatóság részéről az eljárást a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztály I. Számítógépes Bűnözés Elleni Alosztályának r. főhadnagya vezette, és két kormánytisztviselő volt jelen.

A jegyzőkönyv szerint az arra irányuló figyelmeztetést követően a panaszos úgy nyilatkozott, hogy hatósági tanú alkalmazását nem indítványozza. Az eljáró hatóság tagja a Be. 149. §-ának (4) bekezdése alapján közölte a nyomozási cselekmény célját, majd felszólította a panaszost, hogy a keresett dolgot adja elő. Ezt követően a panaszos mint felszólított személy a felszólításnak nem tett eleget, ezért az eljárási cselekményt folytatták. A lakás helyiségeit, valamint egy gépkocsit átkutattak, azonban nem került elő lefoglalható tárgyi bizonyíték. A jegyzőkönyv tartalmazza a kényszerintézkedés módja elleni panasztételi lehetőséget (Be. 196. §), azonban a panaszos erre vonatkozó nyilatkozatánál nincs aláhúzva a megfelelő rész.

A jegyzőkönyvet a panaszos minden oldalon aláírta. A rendőrségi példányon mindhárom rendőr aláírása szerepel a dokumentum utolsó oldalán, a panaszos által a Testülethez eljuttatott példányon a r. főhadnagy aláírása hiányzik.

4) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint 2015. január 15-én a r. főhadnagy megjelent a panaszos ideiglenes lakcímén, mivel hűtlen kezelés és más bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható, és a lakcímén házkutatás végrehajtása volt szükséges. A rendőri felszólításra a panaszos hitelt érdemlően igazolta magát, a Körözési és Információs Rendszerben történő ellenőrzés során nem szerepelt. Az intézkedés során végig együttműködő magatartást tanúsított, így kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A házkutatás végrehajtását követően további nyomozási cselekmények végrehajtása érdekében a r. főhadnagy a panaszost előállította a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztály I.-re, sérülés- és panaszmentesen. A rendőri intézkedésben részt vett a két kormánytisztviselő is.

A jelentés szerint 6 óra 35 perckor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján az I. r. panaszost igazoltatták, a 29. § (6) bekezdése alapján az igazoltatott panaszost átvizsgálták, és

a 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján (bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy) előállították.

A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója (képviselője) kiértesítését nem kérte.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az annak idejéről szóló igazolást kiadták.

5) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, ruházatának átvizsgálása és előállítása jogszerű és szakszerű volt.

6) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely egyéb mellett a Testület elérhetőségét is tartalmazza – a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-a alapján személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Kezdetre 2015. január 15. 6 óra 35 perc, vége 13 óra 10 perc. A személyes szabadságkorlátozásának időtartama alatt a panaszos hozzátartozója / képviselője kiértesítését nem kérte, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, élelmezést nem kért.

Az igazolás egy példányának átvételét a panaszos aláírásával tanúsította.

7) A gyanúsított kihallgatás alkalmával – amely a jegyzőkönyv tanúsága szerint 2015. január 15-én 8 óra 17 perctől 13 óra 10 percig tartott – a nyomozó hatóság részéről a r. főhadnagy és az egyik kormánytisztviselő volt jelen.

A jegyzőkönyv szerint az eljáró nyomozó a Be. 179. §-ának (2) bekezdése szerint ismertette a gyanúsítás lényegét az arra vonatkozó jogszabályok megjelölésével. A nyomozó hatóság a Be. 196. §-a szerinti jogorvoslati lehetőségeket ismertette a panaszosnak, aki úgy nyilatkozott, hogy panaszt tesz, mert a gyanúsításban szereplő bűncselekményt nem követte el.

Továbbá a gyanúsított kihallgatás során a panaszost tájékoztatták – a Btk. 268-269. §-ai szerinti hamis vád törvényes következményei mellett – a Be. 117. §-ának (2) és (4) bekezdésében, a Be. 179. §-ának (3) bekezdésében, a Be. 43. §-ának (2) és (5) bekezdésében, valamint a Be. 70/B. §-ának (2) bekezdésében foglaltakról. A panaszos a jogaira történő figyelmeztetést, tájékoztatást megértette, és nyilatkozott, hogy ügyében meghatalmazott védő jár el, ugyanakkor kihallgatása alkalmával részletes vallomást tett. Tartalmának ismertetésétől a Testület eltekintett.

III.

A panaszbeadványban sérelmezett egyes cselekmények (házkutató elrendelése, foganatosítása, jegyzőkönyvezés módja, gyanúsított kihallgatás foganatosítása) vonatkozásában a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a

kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A hivatkozott törvényhely olyan általános jellegű kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. Fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő, egyéb szabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület vizsgálatára. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak abban az esetben vizsgál az Rtv. V. és VI. Fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ezért az ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntetőeljárási jogorvoslat, amely a sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A Testület a kérdés vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére. Eszerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A legfőbb ügyész helyettese úgy véli, hogy a

Be. 196. §-a szerinti panasz a Be.-ben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az arról való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

A Testület a panasznak a házkutatás elrendelésére (az arról szóló határozat megfogalmazására) és foganatosítására (módjára), az arról készített jegyzőkönyvre (a kényszerintézkedés időpontjának és a példányszámnak a feltüntetésére, a jegyzőkönyv tartalmára, az aláírásának körülményeire) nem rendelkezik hatáskörrel. Továbbá abban a kérdésben sem folytathat érdemi vizsgálatot, miért telt el több mint két év a feljelentés megtétele és a gyanúsított kihallgatás között, miért nem tanúként hallgatták ki a panaszost, illetve mennyiben felelt meg a gyanúsítás közzlése a Be. szerinti előírásoknak. Hatáskörén kívül esik a kihallgatás menetének, illetve az igazságügyi szakértői véleménynek az értékelése, továbbá a védő jelenlétének biztosítása is. Azt pedig, hogy a jogi képviselő szerint a rendőrök nem voltak szakmailag felkészültek a panaszossal szembeni intézkedések (házkutatás, gyanúsított kihallgatás) foganatosítása során a Testület értéktelnek tekinti, ezért abban úgyszintén nem foglalt állást.

IV.

A Testület a panaszbeadvány többi része és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz való jogát, VI. cikkében foglalt magán- és családi élet, otthon és jó hírnév tiszteletben tartásához, illetve személyes adatok védelméhez való jogát, továbbá a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A panaszbeadvány szerint a rendőrök úgy jutottak el a házban a panaszos tartózkodási helyül szolgáló lakásáig, hogy a szomszédokat felébresztették, pedig a panaszos beengedte volna őket, ha a kapucsengőjét megnyomják. Így viszont a szomszédokban az a kép alakulhatott ki a panaszosról, hogy körözött bűnöző.

A BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztályának vezetője a tájékoztató levelében azonban arról számolt be, hogy a több lakásos társasháznál, amelyben a panaszos tartózkodott, a rendőrök nem tudták megállapítani, hogy melyik kapucsengő kihez tartozik, mivel azokon névkiírás nem szerepelt, ezért kiválasztottak egyet. Az ott lakó személy engedte be őket – más személy nem is volt szemtanúja a kiérkezésüknek. Ennek a lakónak a rendőrök csak bemutatkoztak, rendőri mivoltukat közölték, és azt, hogy eljárási cselekményt kívánnak foganatosítani, ami miatt a panaszos lakását keresték. A panaszos eljárási pozíciójáról nem adtak tájékoztatást az említett lakónak. A lakásba való becsengetést követően pedig a panaszos maga engedte be a rendőröket.

A Testület a panasz ezen része tekintetében hivatkozik az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség Fejezetének VI. cikk (1) bekezdése deklarálja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható, hogy az emberi jogokat tiszteletben tartva lépjenek fel. A Testület utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A rendőrség a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megalapozottan azt feltételezte, hogy a panaszos gyanúsítható a vagyon elleni bűncselekmény elkövetésével, továbbá, hogy a tartózkodási helyén annak vonatkozásában tárgyi bizonyítási eszközöket találhat. **A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok mérlegelése útján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrök a panaszos Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított jogainak szem előtt tartásával jártak el a magánlakásba való bejutás során, alapjogi sérelem nem történt.**

2) A beadvány szerint a lakásba belépő rendőröknél bilincs és lőfegyver is volt, illetve csak egyikük igazolta magát.

a) A rendőrség tájékoztatása szerint a rendőrök a lakásba való belépést követően a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) bekezdése alapján jártak el.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. A rendőr továbbá a (3) bekezdés értelmében köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. A törvényhely (4) bekezdése pedig kimondja, hogy ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A Szolgálati Szabályzatnak a rendőrség által hivatkozott 5. §-a tartalmazza a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket. Eszerint: az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A Szolgálati Szabályzat is meghatározza a kivételt: A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az előzőekben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti. Emellett közölték, hogy milyen intézkedéseket fognak foganatosítani (házkutatás, előállítás, gyanúsított kihallgatás).

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok közül egyiket sem találta nagyobb bizonyító erejűnek a másikinál, így nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a szolgálati fellépés módjának jogszerűsége tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

b) Tekintettel arra, hogy a panaszos előállításáról rendelkezett a rendőrség, annak foganatosítása érdekében a rendőrök jogosultak voltak maguknál tartani bilincset. **Önmagában az a körülmény, hogy a rendőröknél bilincs és lőfegyver is volt, alapjogi sérelem megállapítására nem alkalmas.**

3) A panaszbeadványban kifejezetten nem szerepel, de a Testület vizsgálta a panaszos igazoltatását és átvizsgálását.

a) Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A rendőrségi tájékoztató levél szerint a rendőrök a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján igazoltatták. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben is a közrendvédelmi okból történt igazoltatás szerepel.

A Testület megállapítása szerint az igazoltatás indokaként – tekintettel a folyamatban levő büntetőeljárásra és panaszossal szemben kötelezően elrendelt előállításra – az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 4. fordulatára (bűnüldözési cél) kellett volna utalniuk az intézkedő rendőröknek. Annak ellenére, hogy a panaszos igazoltatására nem a megfelelő indok feltüntetésével, mindazonáltal jogszerűen került sor. **A Testület megállapítása szerint az igazoltatás a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát jogszerűen korlátozta.** Felhívja ugyanakkor a rendőrség figyelmét arra, hogy a jövőben nagyobb körültekintéssel járjon el, mivel az automatizmus miatt jelen ügyben rossz törvényi indokra hivatkoztak az igazoltatás jogalapjaként.

b) A rendőrségi iratok szerint a panaszos ruházatát az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján vizsgálták át a rendőrök.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése értelmében a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Jelen esetben mindkét jogszabályi rendelkezés felhatalmazta a rendőröket arra, hogy a panaszos ruházatát átvizsgálják. **A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy az igazoltatást követő ruházatátvizsgálást indokoltan hajtották végre a rendőrök, amellyel a panaszos személyes integritáshoz való jogát jogszerűen korlátozták.**

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét és időtartamát, mellyel összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

a) A rendőrségi dokumentumok egyezően azt tartalmazzák, hogy a 2015. január 15. napján foganatosított rendőri intézkedés alkalmával a panaszost az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, egy két éve folyó nyomozás részeként.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatíve felsorolja az előállítás okait. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Az idézett törvényhely az intézkedő rendőr mérlegelésére bízta annak eldöntését, hogy előállítja-e az intézkedés alá vont személyt.

A rendőrség az előállítást megalapozó körülményként a régi Btk. 319. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette elkövetésének megalapozott gyanúját jelölte meg.

A Testület, töretlen gyakorlata szerint, a bűncselekmény gyanúját a panaszeljáráásban kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, akkor, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka – amely a gyanúsításhoz szükséges megalapozott gyanúnál alacsonyabb szintű gyanú – fennállt-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján az intézkedő

rendőrök gondolhatták-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapíthatja meg, hogy a panaszos nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

A rendőrségi dokumentumok alapján mindenképpen megállt a bűncselekmény gyanúja, amely ráadásul jóval magasabb szintű volt (megalapozott gyanú), mint amit az előállítási ok megkövetel. A rendőrség továbbá arra hivatkozott, hogy krimináltaktikai megfontolásból döntöttek a panaszos előállítása mellett. Mivel aznap reggel történt meg a panaszos lakásának, gépkocsijának átkutatása, illetve aznapra elrendelték a gazdasági társaság kisebbségi tulajdonos cégének házkutatását is.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapot szolgáltatott az előállításhoz, megítélése szerint a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú. Erre tekintettel a Testület szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga az előállítása kapcsán.

b) Fentebb a Testület utalt arra, hogy az idézett rendelkezés az előállítás végrehajtását az abban foglalt feltétel teljesülése esetére – vagyis ha az intézkedés alá vont személyt érintő gyanú fennáll – nem kötelező jelleggel írja elő, hanem az intézkedő rendőrnek mérlegelési jogkört biztosít, ezért a rendőri intézkedést az arányosság követelményére figyelemmel is szükségesnek tartotta értékelni.

Az Rtv. 15. §-a kimondja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A konkrét esetben a Testület álláspontja szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedés foganatosítását egy súlyos vagyoni elleni bűncselekmény elkövetésének gyanúja indokolta. A panaszossal szemben felmerült gyanú kizárása, megalapozása, vagy gyengítése érdekében további érdemi cselekmények elvégzése volt indokolt. Tekintettel arra, hogy adott időben és helyen a rendőrség rendelkezésére nem állt kevésbé jogkorlátozó eszköz, mint az előállítás annak érdekében, hogy a panaszost mint gyanúsítottat kihallgassák, így a rendőrség az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítás mellett döntött. A bűnüldözési érdek jelen esetben elsőbbséget élvezett a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogával szemben.

Mindezekre tekintettel a Testület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint nem sérült a személyi szabadsághoz való joga.

c) Mivel az előállítás Testület által jogszerűnek ítélt oka bűncselekmény elkövetésének gyanúja volt, azt kell értékelni, hogy ez az előállítási cél milyen tartamú előállítást tesz szükségessé.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az előállítás a személyi szabadságot súlyosan korlátozó rendőri intézkedés, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok alapján rekonstruálható, mi történt az előállítás időtartama alatt. 2015. január 15-én 6 óra 35 perctől 13 óra 10 percig tartott a panaszos személyi szabadságának korlátozása: 6 óra 35 perctől 7 óra 41 percig házkutatást foganatosítottak, majd a panaszost beszállították a rendőrségi objektumba, ahol a beléptetést követően, a hivatali helyiségében 8 óra 17 perctől 13 óra 10 percig tartott a gyanúsított kihallgatása, majd a bűnügyi nyilvántartásba vételt követően a panaszost az épületből kiléptették.

A rendelkezésre álló információk alapján a Testület nem találta aránytalannak a rendőrség előállításról szóló döntését. **A Testület megállapította, hogy a rendőrség betartotta az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményét az előállítás időtartama kapcsán.**

Összefoglalóan a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának jogalapja az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján fennállt, amelynek foganatosításáról való döntés az Rtv. 15. §-a alapján időtartamát tekintve arányosnak is tekinthető. Ez alapján a panaszos személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség.

5) A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy a panaszos nem használhatta mobiltelefonját: nem tudta az egyeztetett orvosi kezelést lemondani, illetve az érte esetleg aggódó hozzátartozóit értesíteni. A panaszos a meghatalmazott ügyvédjét (a jogi képviselőt) nem hívhatta fel, hogy a gyanúsított kihallgatáson jelen lehessen.

A hozzátartozó (vagy más személy) értesítésével kapcsolatban az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolás azt rögzíti, hogy azt a panaszos nem kérte. A rendőrségi dokumentumok szerint továbbá a panaszos kényszerintézkedés hatálya alatt állt, amely idő alatt a mobiltelefon-használatát a nyomozó hatóság tagja ellenőrizni nem tudta, így nem tudott megbizonyosodni arról, hogy a panaszos nem bűntársakkal veszi-e fel a kapcsolatot. A nyomozási cselekmények eredményes végrehajtása érdekében (, hogy elkerüljék az eljárási cselekmények és a büntetőeljárás sikerességének megghiúsítását) nem engedélyezték a panaszos számára az orvosával történő mobiltelefonos kommunikációt az eljáró rendőrök.

A panaszos továbbá a gyanúsított kihallgatása alkalmával – a Be. szerinti figyelmeztetéseket követően – úgy nyilatkozott, hogy a továbbiakban védőt kíván meghatalmazni, akivel azonban a korai időpontra tekintettel nem akar konzultálni, azonnali kiértesítést nem kért.

A Testület az értesítés tekintetében hivatkozik az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésére. Eszerint: a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Az Rtv. 18. §-ának (3) bekezdése ugyanakkor rögzíti, hogy a fogvatartott jogait korlátozni csak abban az esetben lehet, ha az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

Jelen ügyben a Testület elfogadta a rendőrségi érvelést, azaz, hogy krimináltaktikai szempontból nem engedélyezték a panaszos számára a telefonálást (nem tudták leellenőrizni a telefonhívást, hogy valójában nem egy esetleges bűntársat hív a panaszos). Az ismeretlen tettes ellen indult büntetőeljárásban nem lehet tudni, hogy az intézkedés alá vont személynek van-e bűntársa, ezért a telefonálás engedélyezésével (egy esetleges bűntárs értesítésével) a rendőrök veszélyeztethették volna az eljárás célját.

A büntetőeljárás cselekmények sikerének biztosítása jelen esetben elsőbbséget élvezett a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogával szemben. **A Testület álláspontja szerint a nyomozás érdekében (sikerének biztosítása céljából) a rendőrök indokoltan döntöttek arról, hogy a telefonálást nem engedélyezik, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.**

Abban a kérdésben ugyanakkor a Testületnek nincs hatásköre érdemi vizsgálatot folytatni (vö. Állásfoglalás III. részében írtakkal), hogy kötelező védelem esetében a védő jelenlétének hiánya mennyiben volt jogszerű, a bizonyítékok tekintetben egyébként teljesen ellentmondóak.

6) A panaszbeadvány szerint nem felelt meg a valóságnak a panaszosnak az előállítás időtartamáról szóló igazoláson az a kijelentése, miszerint élelmezést nem kért. A kihallgatása során vizet kért, és azt meg is kapta.

Az említett rendőrségi dokumentum – amit a panaszos aláírt – szerint élelmezést nem kért.

Az étkeztetéssel összefüggésben az Rtv. nem tartalmaz kifejezett rendelkezést, a Szolgálati Szabályzat 31. §-ának (11) bekezdése viszont rögzíti, hogy a személyi szabadság korlátozásának első öt óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges élelmiszerhygiéniai alapismereti vizsgával és érvényes egészségügyi könyvvel, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. Ilyen esetben a fogvatartottat előrecsomagolt élelmiszerrel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel kell ellátni.

A rendőrségi és a panaszosi előadás között a jelen esetben ellentmondás van atekintetben, hogy a panaszos igényelt-e élelmezést vagy sem, amit a Testület további bizonyítékok hiányában nem tudott feloldani, nem tudta rekonstruálni az eseményeket.

Mindezek alapján a Testület, úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme az élelmezés elmaradása miatt nem megállapítható.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrök nem okoztak jogsérelmet a panaszosnak a magánlakásba való bejutás során. A panaszos igazoltatását, átvizsgálását, és azt követő előállítását jogszerűen és indokoltan hajtották végre a rendőrök, utóbbi arányossága is megállapítható. A rendőrök szolgálati fellépésnek módja, illetve az öt órát meghaladó fogvatartás esetére biztosított élelmezés kérdésében a Testület az ellentmondó bizonyítékok miatt nem állapíthatott meg jogsérelmet.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2015. november 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag